

II

(Tiedonannot)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDONANNOT

EUROOPAN KOMISSIO

Komission ilmoitus puolustus- ja turvallisuusalan yhteistyönä toteutettavia julkisia hankintoja koskevista suuntaviivoista (puolustus- ja turvallisuusalan julkisia hankintoja koskeva direktiivi 2009/81/EY)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2019/C 157/01)

1. JOHDANTO

Euroopan puolustusyhteistyön vahvistamisen merkitystä – myös julkisten hankintojen alalla – on viime vuosina korostettu monissa yhteyksissä. Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2013 antamissa päätelmissä⁽¹⁾ ja heinäkuussa 2016 hyväksytyssä EU:n ja Naton yhteisessä julistuksessa⁽²⁾ korostettiin muun muassa sitä, että puolustusyhteistyö on oikea tapa toimia ottaen huomioon lisääntyvät turvallisuushaasteet, uusien puolustusjärjestelmien kasvavat kustannukset ja jäsenvaltioiden budjettirajoitteet samoin kuin EU:n puolustusalan mittavat päällekkäisyydet ja hajanaisuus.

Komission 30. marraskuuta 2016 julkaisemassa kertomuksessa⁽³⁾ puolustusalan julkisia hankintoja koskevan direktiivin 2009/81/EY⁽⁴⁾ (jäljempänä 'direktiivi') arvioinnista todettiin, että kyseinen direktiivi ei estä yhteistyössä toteutettavia julkisia hankintoja. Tämä päätelmä perustui jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin ja sidosryhmien kuulemisten tuloksiin. Siinä otettiin lisäksi huomioon Euroopan puolustusviraston (EDA)⁽⁵⁾ arviointi, jonka mukaan puolustusyhteistyöhön liittyvien hankkeiden käynnistämiseen liittyvät ongelmat johtuvat muista tekijöistä, kuten puolustusmäärärahojen leikkauksista, budjettikerrosten riittämättömästä synkronoinnista ja siitä, ettei vaatimuksia ole yhdenmukaistettu.

Arvioinnissa ilmoitettiin samalla, että komissio antaa asiasta ohjeistusta. Sama ilmoitus esitettiin Euroopan puolustusalan toimintasuunnitelmassa⁽⁶⁾, joka sekin hyväksyttiin marraskuussa 2016. Komissio täyttää tällä ilmoituksella direktiivin arviointia koskevassa kertomuksessa ja Euroopan puolustusalan toimintasuunnitelmassa esitetyn sitoumuksen.

Komissio uskoo lisäksi, että on tarpeen selkiyttää vaihtoehdot, jotka ovat käytettävissä kahden tai useamman jäsenvaltion yhteistyönä toteuttamissa hankinnoissa, jotta jäsenvaltioiden viranomaisia kannustettaisiin hyödyntämään täysimääräisesti direktiivin mukaiset mahdollisuudet puolustus- ja turvallisuusalalla.

Kuten Euroopan puolustusalan toimintasuunnitelmassa ilmoitettiin kesäkuussa 2017, komissio antoi tiedonannon tutkimus- ja voimavaraosion käsittävän EU:n puolustusrahaston⁽⁷⁾ käyttöönötosta.

(1) Eurooppa-neuvoston päätelmät EUCO 217/13, 20. joulukuuta 2013, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-217-2013-INIT/fi/pdf>.

(2) Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan, Euroopan komission puheenjohtajan ja Pohjois-Atlantin liiton pääsihteerin 8. heinäkuuta 2016 antama yhteinen julistus, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133163.htm.

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/81/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusalalla ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta (EUVL L 216, 20.8.2009, s. 76).

(4) Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle puolustus- ja turvallisuusalan julkisia hankintoja koskevan direktiivin 2009/81/EY täytäntöönpanosta kyseisen direktiivin 73 artiklan 2 kohdan noudattamiseksi, COM(2016) 762 final.

(5) Keskusteluja käytiin jäsenvaltioiden kanssa asiantuntijoiden ja kansallisten puolustusmateriaalialan johtajien tasolla.

(6) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan puolustusalan toimintasuunnitelma, (COM(2016) 0950 final).

(7) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle EU:n puolustusrahaston käyttöönötosta, (COM(2017) 295 final).

Kesäkuun 22. ja 23 päivänä 2017 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä⁽⁸⁾ tuettiin edellä mainittuja aloitteita Euroopan puolustusteollisen yhteistyön pohjalta. Lainsäätäjien saavuttaman yhteisymmärryksen mukaisesti 18. heinäkuuta 2018 annettiin asetus Euroopan puolustusteollisen kehittämisohjelman perustamisesta⁽⁹⁾. Lisäksi puolustusalan tutkimusta koskeva unionin valmistelutoimi, jolla tuetaan yhteistyöhön perustuvaa puolustusalan tutkimusta, on tuottanut tulosta vuodesta 2017 lähtien, sillä sen puitteissa on saatu aikaiseksi ensimmäiset kaksi työohjelmaa 11. huhtikuuta 2017 ja 9. maaliskuuta 2018.

Komissio antoi 13. kesäkuuta 2018 ehdotuksen asetukseksi Euroopan puolustusrahastosta⁽¹⁰⁾ vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen puitteissa ja esitti tälle kaudelle 13 miljardin euron suuruisia määrärahoja yhteistoiminnallisten puolustusalan tutkimus- ja kehityshankkeiden tukemiseksi.

Ottaen tämän kehityksen huomioon komissio vahvistaa, että jäsenvaltioiden on tehtävä enemmän yhteistyötä puolustus-hankinnoissa. Tässä ilmoituksessa esitetään suuntaviivoja puolustusalan hankintoja koskevan yhteistyön eri mahdollisuuksista direktiivin asiaankuuluvien säännösten pohjalta. Tarvittaessa otetaan huomioon julkisista hankinnoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/24/EU⁽¹¹⁾ (jäljempänä 'direktiivi 2014/24/EU') säännökset sikäli kuin ne saattavat opastaa siinä, miten tiettyjä seikkoja, joita ei täysin käsitellä direktiivissä, olisi lähestyttävä. Julkaisemalla tämän ilmoituksen komissio pyrkii antamaan jäsenvaltioiden hankintaviranomaisille selvennyksiä, lisäämään oikeusvarmuutta ja minimoimaan riskin, että julkisia hankintoja koskevaa EU:n lainsäädäntöä jätetään noudattamatta (tämä koskee myös tältä osin havaittuja riskejä). Komissio katsoo tämän vaikuttavan myönteisesti puolustusalan hankintoja koskevaan jäsenvaltioiden yhteistyöhön.

Tässä ilmoituksessa tarkastellaan mahdollisuuksia, joita puolustusalan julkisia hankintoja koskeva direktiivi ja julkisia hankintoja koskeva direktiivi 2014/24/EU tarjoavat jäsenvaltioille yhteistyössä tehtävien julkisten hankintojen alalla. Siinä pyritään esittämään esimerkkejä yhteistyöhön perustuvista puolustusalan hankintaskenaarioista, jotka ovat mahdollisia kummankin direktiivin säännösten nojalla. Tällaiset skenaariot poikkeavat tietyiltä osin, mutta niillä on hyvin tärkeä yhteinen elementti eli ne koskevat tilanteita, joissa vähintään kaksi jäsenvaltiota (mahdollisesti yhteistyössä yhden tai useamman kolmannen maan kanssa) toimii yhdessä tilapäisten tai strukturoitujen järjestelyjen turvin puolustustarvikkeiden (tai -palvelujen) hankkimiseksi käyttöönsä.

On syytä huomata, että tämän ilmoituksen piiriin kuuluvat yhteistyöhön perustuvien hankintojen skenaariot voivat periaatteessa koskea niin puolustustarvikkeita kuin arkaluonteista turvallisuusalan välineistöä, sillä direktiiviä sovelletaan molemmilla aloilla⁽¹²⁾.

Tässä ilmoituksessa keskitytään puolustusalan julkisia hankintoja koskevan direktiivin säännöksiin. Siinä ei käsitellä muita kysymyksiä, kuten teknisten vaatimusten yhdenmukaistamista, kansallisten budjettikierrosten synkronointia ja muita oikeudellisia ja hallinnollisia kysymyksiä, joilla saattaa olla erittäin suuri vaikutus yhteistyöhön perustuviin puolustusalan hankintoihin. Euroopan puolustusvirasto työskentelee jäsenvaltioiden kanssa monien näiden kysymysten parissa. Ilmoituksessa otetaan huomioon myös Euroopan puolustusviraston käsikirja yhteistyöhön perustuvista puolustusalan hankinnoista (julkaistu alun perin huhtikuussa 2015).

Tämä ilmoitus ei ole oikeudellisesti sitova. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimien on toimivaltainen antamaan oikeudellisesti sitovan tulkinnan EU:n lainsäädännöstä.

Tämän ilmoituksen 3 jakso korvaa vuoden 2010 ohjeasiakirjan "Defence- and Security- specific exclusions"⁽¹³⁾ 3.3 jakson "Cooperative programmes" ja vuoden 2010 ohjeasiakirjan "Research and Development"⁽¹⁴⁾ 6 kohdan ja 4 jakso korvaa vuoden 2010 ohjeasiakirjan "Defence- and Security- specific exclusions"⁽¹⁵⁾ 2.4 jakson "Contract award rules of international organisations".

⁽⁸⁾ <http://www.consilium.europa.eu/media/23985/22-23-euco-final-conclusions.pdf>

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1092, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, Euroopan puolustusteollisen kehittämisohjelman perustamisesta unionin puolustusteollisuuden kilpailukyvyyn ja innovointikapasiteetin tukemiseksi (EUVL L 200, 7.8.2018, s. 30).

<https://eda.europa.eu/docs/default-source/documents/2018-07-18-edidp-regulation-eu-2018-1092.pdf>.

⁽¹⁰⁾ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan puolustusrahastosta, COM(2018) 476 final – 2018/0254 (COD).

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽¹²⁾ Direktiivin soveltamisala määritellään sen 2 artiklassa.

⁽¹³⁾ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15408/attachments/1/translations/>

⁽¹⁴⁾ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14833/attachments/1/translations/>

⁽¹⁵⁾ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15408/attachments/1/translations/>

2. MENETTELYT JÄSENVALTIOIDEN YHTEISHANKINNOISSA

Tässä jaksossa tarkastellaan eri jäsenvaltioista olevien hankintaviranomaisten käytettävissä olevia eri yhteishankintamahdollisuuksia. Yhteishankintoja voidaan tehdä käyttäen yhteishankintayksikköä tai ilman sitä. Direktiivin 1 artiklan 18 kohdan mukaan yhteishankintayksikkö voi olla eurooppalainen julkinen elin tai jäsenvaltion hankintaviranomainen/hankintayksikkö ("johtovaltioskenaario").

2.1 Yhteishankinta ilman yhteishankintayksikköä

Direktiivissä ei ole sääntöjä nimenomaisesti sellaisista yhteishankintamenettelyistä, joissa on mukana kahden tai useamman jäsenvaltion hankintaviranomaisia, mutta direktiivin 2014/24/EU säännöksistä (erityisesti sen 39 artiklasta) ilmenee kuitenkin, ettei tällaisten yhteishankintojen järjestämismahdollisuus ole ristiriidassa direktiivin tavoitteiden kanssa, kunhan tietyt vaatimuksia noudatetaan. Yhteishankintamenettelyn käyttö ei saisi johtaa direktiivissä vahvistettujen vaatimusten kiertämiseen. Tältä osin näyttäisi siis olevan niin, että sikäli kuin hankintaviranomaiset perustavat direktiivin soveltamisalaan kuuluvia hankintoja koskevat yhteishankintamenettelynsä direktiivin 2014/24/EU 39 artiklassa säädettyihin menettelyihin, tällaiset menettelyt ovat direktiivin mukaisia.

Direktiivin 2014/24/EU 39 artiklassa säädetään seikoista, joista määrätään yhteishankintasopimuksissa tai -järjestelyissä: yhteishankinnan sopimuspuolten tehtävät, asiaankuuluvat sovellettavat kansalliset säännökset (myös korjaustoimenpiteiden osalta) sekä hankintamenettelyn sisäinen rakenne. Tehtävien jakoon ja sovellettavaan kansalliseen lainsäädäntöön olisi avoimuuden ja oikeusvarmuuden vuoksi viitattava hankinta-asiakirjoissa.

Kun vähintään kaksi hankintaviranomaista suorittaa yhdessä hankintamenettelyn kokonaisuudessaan, ne ovat yhdessä vastuussa direktiivin nojalla niille kuuluvien velvoitteiden täyttämistä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikki hankintaviranomaiset ovat direktiivistä johtuvien velvoitteiden pohjalta vastuussa mahdollisista menettelyn sääntöjenvastaisuuksista tai virheistä.

Talouden toimijoiden, jotka haluavat käyttää direktiivin mukaisia oikeuksiaan, ei kuitenkaan tarvitse kääntyä kaikkien yhteishankintaan osallistuvien hankintaviranomaisten puoleen vaan ainoastaan sen hankintaviranomaisen puoleen, joka vastaa hankintamenettelyn toteuttamisesta. Talouden toimijat ovat näin ollen tekemisissä vain yhden hankintaviranomaisen kanssa.

2.2 Yhteishankinta yhteishankintayksikön avulla

Direktiivin 10 artiklalla säännellään julkisten rakennusurakoiden, tavaroiden tai palvelujen hankintaa yhteishankintayksiköltä taikka sen välityksellä. Vaikka 10 artiklassa ei säädetä nimenomaisesti tilanteista, joissa useat jäsenvaltiot järjestävät yhteishankinnan yhden yhteishankintayksikön välityksellä, sääntelykehys osoittaa, ettei tällaisten yhteishankintojen järjestämismahdollisuus ole ristiriidassa direktiivin tavoitteiden kanssa, kunhan tietyt vaatimuksia noudatetaan. Yhden yhteishankintayksikön käyttö ei saisi johtaa direktiivissä vahvistettujen vaatimusten kiertämiseen. Näin ollen eri jäsenvaltioiden useiden hankintaviranomaisten yhteishankinta yhteishankintayksikön välityksellä näyttää olevan täysin pätevä julkisen hankinnan väline puolustusosalalla, kunhan osallistuvien jäsenvaltioiden välillä tai niiden kesken tehdyssä sopimuksessa mahdollistetaan tällainen yhteishankinta.

Direktiivin 1 artiklan 18 kohdassa yhteishankintayksikkö määritellään hankintaviranomaiseksi/hankintayksiköksi tai eurooppalaiseksi julkiseksi elimeksi, joka

- hankkii hankintaviranomaisille/hankintayksiköille tarkoitettuja tavaroita ja/tai palveluja, tai
- tekee julkisia hankintoja koskevia sopimuksia sekä hankintaviranomaisille/hankintayksiköille tarkoitettuja rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja koskevia puitejärjestelyjä ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁶⁾ Vastaava määritelmä yleisessä julkisia hankintoja koskevassa direktiivissä 2014/24/EU on tietyiltä osin erilainen. Mainitun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 16 alakohdan mukaan "yhteishankintayksikkö" on hankintaviranomainen, joka tarjoaa yhteishankintatoimintoja ja mahdollisesti hankintojen tukitoimintoja, ja saman direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 14 alakohdan mukaan "yhteishankintatoiminnot" ovat toimintoja, joita suoritetaan jatkuvasti jossakin seuraavista muodoista:

- a) hankintaviranomaisille tarkoitettujen tavaroiden ja/tai palvelujen hankkiminen;
- b) hankintaviranomaisille tarkoitettuja rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja koskevien hankintasopimusten tai puitejärjestelyjen tekeminen.

Tietyt yhteishankintayksikön osallistumista koskevat organisatoriset näkökohdat määritellään direktiivissä 2014/24/EU, jossa asetetaan myös sähköistä viestintää koskeva velvoite.

Näin ollen yhteishankintayksikkönä voi toimia yhden yhteishankintaan osallistuvan jäsenvaltion yhteishankintayksikkö tai eurooppalainen julkinen elin.

2.2.1 Eurooppalainen julkinen elin yhteishankintayksikkönä

Kuten edellä mainittiin, direktiivin 1 artiklan 18 kohdassa todetaan, että eurooppalainen julkinen elin, joka ei itse ole hankintaviranomainen/hankintayksikkö, voi toimia 10 artiklassa tarkoitettuna yhteishankintayksikkönä. Direktiivissä ei määritellä 'eurooppalaisen julkisen elimen' käsitettä. Direktiivin johdanto-osan 23 kappaleessa todetaan kuitenkin, että "jäsenvaltioiden olisi myös pystyttävä vapaasti nimeämään yhteishankintaviranomaisiksi eurooppalaisia julkisia elimiä, jotka eivät ole tämän direktiivin alaisia, kuten Euroopan puolustusvirasto, edellyttäen että nämä elimet soveltavat kyseisiin hankintoihin hankintamenettelyjä koskevia sääntöjä, jotka ovat tämän direktiivin kaikkien säännösten mukaisia".

Jos yhteishankintayksikkö ei itse ole hankintaviranomainen, sitä käyttävien hankintaviranomaisten on varmistettava, että yhteishankintayksikön soveltamat säännöt ovat direktiivin säännösten mukaiset. Tätä erityisnäkökohtaa lukuun ottamatta säännöt, jotka koskevat eurooppalaisen julkisen elimen käyttöä yhteishankintayksikkönä, ovat samat kuin hankintaviranomaisen/hankintayksikön käyttöä yhteishankintayksikkönä koskevat säännöt, kuten seuraavassa kappaleessa selostetaan.

2.2.2 Johtovaltioskenaario

Johtovaltioskenaario tarkoittaa tilannetta, jossa vähintään kaksi jäsenvaltiota tekee yhteishankinnan ja järjestää tämän hankinnan nimeämällä yhden osallistuvan jäsenvaltion hankintaviranomaisen/hankintayksikön yhteishankintayksiköksi.

a) Sovellettava lainsäädäntö ja yhteishankintayksiköiden ja niiden käyttäjien tehtävät

Direktiivissä ei ole erityisiä säännöksiä johtovaltioskenaariosta, mutta komissio katsoo, että direktiivin 2014/24/EU säännöksistä (erityisesti sen 39 artiklasta) ilmenee, ettei mahdollisuus järjestää yhteishankintoja johtovaltioskenaariota mukaisesti ole ristiriidassa direktiivin tavoitteiden kanssa, kunhan tietyt vaatimuksia noudatetaan. Johtovaltioskenaariota käyttöä ei saisi johtaa direktiivissä vahvistettujen vaatimusten kiertämiseen. Komissio katsoo tältä osin, että tällainen kiertäminen on suljettu pois tilanteissa, joissa hankintaviranomaiset noudattavat direktiivin soveltamisalaan kuuluvien hankintojensa osalta soveltuvilta osin direktiivin 2014/24/EU 39 artiklassa säädettyjä menettelyjä.

Tilanteessa, jossa vähintään kaksi jäsenvaltiota tekee yhteishankinnan ja järjestää tämän hankinnan nimeämällä yhden osallistuvan jäsenvaltion hankintaviranomaisen/hankintayksikön yhteishankintayksiköksi, yhteishankinta on toteutettava sen jäsenvaltion kansallisten säännösten mukaisesti, jossa yhteishankintayksikkö sijaitsee (direktiivin 2014/24/EU 39 artiklan 4 kohta). Direktiivin 2014/24/EU 39 artiklan 4 kohtaa vastaavasti osallistuvien jäsenvaltioiden välisissä sopimuksissa tai järjestelyissä on määrättävä seuraavat: yhteishankintayksikön ja muiden hankintaviranomaisten tehtävät, asiaankuuluvat sovellettavat kansalliset säännökset (myös korjaustoimenpiteiden osalta) sekä hankintamenettelyn sisäinen rakenne. Tehtävien jakoon ja sovellettavaan kansalliseen lainsäädäntöön olisi avoimuuden ja oikeusvarmuuden vuoksi viitattava hankintaeritelmissä ja -asiakirjoissa.

b) Vastuu direktiivin noudattamisesta

Mitä tulee direktiivin noudattamisesta koskevan vastuun jakamiseen, 10 artiklassa säädetään, että "hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden, jotka hankkivat julkisia rakennusurakoita, tavaraa ja/tai palveluja yhteishankintaviranomaisilta taikka näiden välityksellä, katsotaan noudattaneen tätä direktiiviä, jos yhteishankintayksikkö on noudattanut sitä". Tämä tarkoittaa sitä, että hankintaviranomainen, joka hankkii julkisia rakennusurakoita, tavaraa tai palveluja yhteishankintayksiköltä tai tämän välityksellä, täyttää direktiivin mukaiset velvoitteensa, kunhan yhteishankintayksikkö, jolta tai jonka välityksellä hankinta tehdään, soveltaa direktiiviä sen osaksi kansallista lainsäädäntöä saattavien säästöjen kautta.

Sellaisia tilanteita saattaa esiintyä, joissa yhteishankintayksikkö pelkää toteuttaa joitakin hankintamenettelyn osia muille hankintaviranomaisille. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun yhteishankintayksikkö on vastuussa puitejärjestelyn tekemisestä ja yksittäiset hankintaviranomaiset ovat vastuussa uudesta kilpailuttamisesta tähän puitejärjestelyyn perustuvien yksittäisten hankintasopimusten tekemiseksi. Tällaisissa tilanteissa yhteishankintayksikköä käyttävillä hankintaviranomaisilla on yksinomainen vastuu direktiivin mukaisien velvoitteiden täyttämistä niiden hankintamenettelyn osien suhteen, jotka ne toteuttavat itse.

Osallistuvien jäsenvaltioiden välinen tai niiden kesken tehty sopimus mahdollistaa tällaisen yhteishankinnan.

3. YHTEISTOIMINTAOHJELMAT UUSIEN TUOTTEIDEN KEHITTÄMISEKSI – DIREKTIIVIN 13 ARTIKLAN C ALAKOHTA

Direktiivin 13 artiklan c alakohta koskee erityistä puolustusyhteistyöhön liittyvien hankkeiden ryhmää. Siinä säädetään tutkimukseen ja kehitykseen perustuvien yhteistoimintaohjelmien jättämisestä nimenomaisesti direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Direktiiviä ei sovelleta ”hankintasopimuksiin, jotka on tehty sellaisen tutkimukseen ja kehitykseen perustuvan yhteistoimintaohjelman puitteissa, jota vähintään kaksi jäsenvaltiota toteuttaa uuden tuotteen ja tarvittaessa tämän tuotteen elinkaaren kaikkien myöhempien vaiheiden tai sen osien kehittämiseksi”.

Niiden jättäminen soveltamisalan ulkopuolelle osoittaa yhteistoimintaohjelmien erityisen merkityksen Euroopan sotilaiden voimavarojen vahvistamiseksi ja vahvan ja kilpailukykyisen Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan luomiseksi, koska tällaisilla ohjelmilla ”autetaan kehittämään uusia tekniikoita ja kattamaan monimutkaisten asejärjestelmien korkeat tutkimus- ja kehityskustannukset” (direktiivin johdanto-osan 28 kappale).

Direktiivin 11 artiklassa todetaan selvästi, että ”mitään tässä jaksossa tarkoitettuja sääntöjä, menettelyjä, ohjelmia, sopimuksia, järjestelyjä tai hankintasopimuksia ei voida käyttää tämän direktiivin säännösten kiertämiseen”. Tämä koskee myös direktiivin 13 artiklan c alakohdan soveltamista.

3.1 ”Tutkimukseen ja kehitykseen perustuva”

Jotta 13 artiklan c alakohtaa voidaan soveltaa, yhteistoimintaohjelman on perustuttava tutkimukseen ja kehitykseen (jäljempänä ”T&K”). Tutkimus ja kehitys määritellään direktiivin 2009/81/EY 1 artiklan 27 kohdassa, ja johdanto-osan 13 kappaleessa annetaan lisäselvennystä.

Direktiivin 1 artiklan 27 kohdan mukaan ”tutkimuksella ja kehityksellä” tarkoitetaan ”kaikkia toimintoja, jotka koostuvat perustutkimuksesta, soveltavasta tutkimuksesta ja kokeellisesta kehittämisestä ja joissa viimeksi mainittuun voivat sisältyä teknologian esittelijät, toisin sanoen laitteet, joilla esitellään uuden käsitteen tai uuden tekniikan toimintaa asiaankuuluvassa tai tyyppillisessä ympäristössä”.

Johdanto-osan 13 kappaleessa todetaan, että ”tässä direktiivissä ”tutkimus ja kehitys” kattaisi perustutkimuksen, soveltavan tutkimuksen ja kokeellisen kehityksen. Perustutkimus koostuu kokeellisesta tai teoreettisesta työstä, jolla pyritään pääasiassa hankkimaan uutta tietoa ilmiöiden tai havaittavissa olevien tosiseikkojen peruserästä, ja joilla ei ensisijaisesti pyritä mihinkään erityiseen käytännön sovellukseen tai käyttötapaan. Soveltava tutkimus koostuu myös alkupe-
räisistä töistä, jotka on toteutettu uuden tiedon hankkimiseksi. Ensisijaisesti se kohdistetaan kuitenkin tiettyyn käytännön tarkoitukseen tai tavoitteeseen. Kokeellinen kehitys koostuu työstä, joka pohjautuu olemassa olevaan tietoon, joka on saatu tutkimuksesta ja/tai käytännön kokeesta, jonka tarkoituksena on käynnistää uusien materiaalien, tuotteiden tai laitteiden valmistus, ottaa käyttöön uusia prosesseja, järjestelmiä ja palveluita tai parantaa merkittävästi jo olemassa olevia. Kokeelliseen kehitykseen voi kuulua teknisten esittelylaitteiden toteutus, toisin sanoen laitteet, joilla esitellään uuden käsitteen tai uuden tekniikan toimivuutta asiaankuuluvassa tai tunnusomaisessa ympäristössä. ”Tutkimukseen ja kehitykseen” eivät sisälly tuotantoa edeltävien prototyyppien ja välineiden valmistus ja hyväksyntä eivätkä tuotantotekniikka, teollinen suunnittelu tai valmistus.”

Edellytys, jonka mukaan yhteistoimintaohjelman on perustuttava tutkimukseen ja kehitykseen, tarkoittaa, että ohjelmaan on kuuluttava tutkimus- ja kehitysvaihe.

Ohjeena voidaan todeta, että 13 artiklan c alakohdan mukainen ”T&K” kattaisi tyyppillisesti teknologiset valmiustasot ⁽¹⁷⁾ 1–7. Teknologiset valmiustasot ovat tutkimus- ja kehitystyötä siinä määrin kuin niihin kuuluu uuden tiedon hankkiminen tai olemassa olevan tiedon ja osaamisen yhdistäminen, muokkaaminen, käyttäminen ja testaaminen uusien tai paranneltujen tuotteiden, materiaalien, järjestelmien, prosessien ja palvelujen kehittämiseksi. Direktiivin 13 artiklan c alakohdan soveltamiseksi ei ole tarpeen, että yhteistoimintaohjelmaan sisältyy kaikki eri teknologiset valmiustasot kattavia toimintoja. Tuotantoa edeltävän prototyyppin (versio, jota testataan ongelmien löytämiseksi ja valmistusprosessien määrittämiseksi ennen tuotannon käynnistämistä) valmistelua ei kuitenkaan voida pitää direktiivissä tarkoitettuna tutkimus- ja kehitystoimintana.

Olisi selvennettävä, että T&K:n määrittely direktiivissä ei rajoita muissa EU:n säädöksissä esitettyjen T&K:n määritelmien soveltamista.

3.2 Uuden tuotteen kehittäminen

Yksi edellytys 13 artiklan c alakohdan soveltamiselle on ohjelman tarkoitus eli uuden tuotteen kehittäminen.

⁽¹⁷⁾ Horisontti 2020 -ohjelmassa esitetään teknologisten valmiustasojen kuvaus: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/annexes/h2020-wp1415-annex-g-trl_en.pdf.

Direktiivin 13 artiklan c alakohdan laajempänä tavoitteena on auttaa uuden teknologian kehittämisessä ja monimutkaisten asejärjestelmien tutkimus- ja kehitystyön korkeiden kustannusten kattamisessa. Nämä tavoitteet huomioon ottaen yhteistyönä toteutetut tutkimukseen ja kehitykseen perustuvat tuotteet, joilla on määrä päivittää olemassa olevia tuotteita, voivat joissakin olosuhteissa myös kuulua tämän säännöksen soveltamisalan piiriin. Jotta 13 artiklan c alakohdasta voidaan soveltaa, kyseisen päivityksen on johdettava tuotteen huomattaviin muutoksiin tai parannuksiin. Tällaisten muutosten tai parannusten arviointikriteereihin voivat kuulua: olemassa olevan kaluston merkittävät muutokset; kaluston uusien toimintojen laajuus; alustojen rakenteelliset muutokset.

3.3 Elinkaaren myöhemmät vaiheet

Uuden tuotteen kehittämisen lisäksi 13 artiklan c alakohdassa säädetään, että ohjelmaan voi sisältyä tuotteen elinkaaren kaikki myöhemmät vaiheet tai sen osat, kuten tuotantoa edeltävä prototyypin luominen, tuotanto tai huolto. Näihin myöhempiin vaiheisiin liittyvät sopimukset kuuluvat poikkeuksen piiriin, edellyttäen että nämä hankintasopimukset tehdään myös yhteistoimintaohjelman puitteissa. Sitä vastoin jäsenvaltion, joka osallistuu tutkimus- ja kehitysvaiheeseen mutta päättää tehdä hankintansa tuotteen elinkaaren myöhempiä vaiheita varten erikseen, on sovellettava direktiiviä näiden hankintasopimusten tekemiseen.

3.4 Yhteistoimintaohjelman puitteissa tehdyt hankintasopimukset

Direktiivin 13 artiklan c alakohdasta sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioiden hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden tutkimukseen ja kehitykseen perustuvan yhteistoimintaohjelman puitteissa tekemiin tai niiden puolesta tehtyihin hankintasopimuksiin siinä määrin, kuin hankintasopimus täyttää kyseisen säännöksen muut edellytykset. Johdanto-osan 28 kappaleessa todetaan tältä osin nimenomaisesti, että 13 artiklan c alakohdassa säädettyä poikkeusta olisi sovellettava tutkimukseen ja kehitykseen perustuviin ohjelmiin, joita hallinnoivat kansainväliset järjestöt, kuten eurooppalainen puolustusmateriaaliyhteistyöjärjestö (*Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement*, OCCAR) tai Naton virastot tai unionin virastot kuten Euroopan puolustusvirasto, jotka tekevät silloin hankintasopimukset jäsenvaltioiden puolesta. Sama pätee yhden jäsenvaltion hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden – niiden toimissa omasta ja vähintään yhden muun jäsenvaltion puolesta – johtovaltioksenkaarion puitteissa tekemiin hankintasopimuksiin.

Sopimukset tehdään "yhteistoimintaohjelman puitteissa", kun ne tekee yksikkö (yksiköt), joka on yhteistoimintaohjelmaa sääntelevissä järjestelyissä nimetty tätä tarkoitusta varten, ja tällaisiin järjestelyihin sisältyvien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. Useat käytössä olevat järjestelyt, joista kukin kattaa ohjelman eri vaiheet, tai muutokset osallistuvien jäsenvaltioiden kokoonpanossa (edellyttäen, että vähintään kaksi niistä on osa ohjelmaa) eivät estä tämän edellytyksen täyttymistä ja 13 artiklan c alakohdan soveltamista.

3.5 "Vähintään kahden jäsenvaltion toteuttamat" ohjelmat

Vähintään kahden jäsenvaltion on yhdessä toteutettava yhteistoimintaohjelma. Osallistuminen voidaan rajata tai olla rajaamatta EU:n jäsenvaltioihin. Toisin sanoen yhteistoimintaohjelmat, joihin osallistuu kolmas maa, kuuluvat myös poikkeuksen piiriin, kunhan mukana on myös vähintään kaksi jäsenvaltiota. Joka tapauksessa ja 11 artiklan mukaisesti yhteisesti toteutettu ja yhteistoimintaohjelma tarkoittavat, että ohjelman on perustuttava todellisen yhteistoiminnan käsitteeseen. Yhteistoimintaohjelmaan osallistumisen tulkitaan näin ollen tarkoittavan enemmän kuin pelkästään kaluston hankintaa ja sisältävän erityisesti teknisten ja taloudellisten riskien ja mahdollisuuksien suhteellisen jakamisen sekä osallistumisen ohjelman hallinnointiin ja sen päätöksentekoon. Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden puolustusbudjetien erot ja niiden asevoimien tarpeet, yhteistoimintaohjelmien yksittäisten rahoitusosuuksien suuruus voi vaihdella huomattavasti. Arvioitaessa näin ollen sitä, perustuuko ohjelma todellisen yhteistoiminnan käsitteeseen 13 artiklan c alakohdan soveltamista ajatellen, on keskityttävä ohjelman yhteistoimintaluonteeseen ja kunkin jäsenvaltion osallistumisen laatuun kvantitatiivisen lähestymistavan sijaan.

EU:n toimielinten tai virastojen hallinnoima eli EU:n sääntöjen mukaisesti täytäntöön pantu ja EU:n talousarviosta rahoitettu (tai muun sellaisen kansainvälisen järjestön rahoittama, jossa vähintään kaksi jäsenvaltiota on mukana) T&K-ohjelma on 13 artiklan c alakohdassa tarkoitettu vähintään kahden jäsenvaltion yhdessä toteuttama yhteistoimintaohjelma. Tällaista ohjelmaa voidaan – kuten mitä tahansa T&K-ohjelmaa – jatkaa T&K-vaiheen jälkeen, missä tapauksessa jatko-ohjelman puitteissa tehdyt sopimukset saatetaan myös jättää soveltamisalan ulkopuolelle 13 artiklan c alakohdan nojalla (ks. 3.3 jakso edellä).

3.6 Myöhemmin liittyvät jäsenvaltiot

Jotta voidaan edistää jäsenvaltioiden osallistumista T&K:hon perustuviin yhteistoimintaohjelmiin, 13 artiklan c alakohdan mukaista soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä olisi tulkittava siten, että jäsenvaltio voi liittyä tällaiseen ohjelmaan T&K-vaiheen päättymisen jälkeen tuotteen elinkaaren myöhempiä vaiheita varten, edellyttäen että siitä tulee ohjelman täysivaltainen jäsen. Tämä tarkoittaa sitä, että sen osallistuminen on vahvistettu virallisesti sopimuksessa tai järjestelyssä muiden osallistuvien jäsenvaltioiden kanssa ja että uudella jäsenvaltiolla on erityiset oikeudet ja velvoitteet, jotka on varattu yhteistoimintaohjelman jäsenille. Direktiivin 11 artiklan mukaisesti myöhemmin liittyvien jäsenvaltioiden osallistumisen on oltava todellista osallistumista ohjelmaan siten, että vältetään direktiivin sääntöjen kiertäminen. Tällaisessa tapauksessa asianomaisen jäsenvaltion on myös ilmoitettava liittymisestään ohjelmaan.

3.7 Ilmoittaminen komissiolle

Direktiivin 13 artiklan c alakohdan loppuosassa luetellaan tiedot, jotka jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ohjelmaa vahvistettaessa⁽¹⁸⁾. Vaikka tässä säännöksessä ei täsmennetä sitä, kuinka yksityiskohtaisesti T&K-menojen osuus, kustannusten jako ja suunniteltu osuus ostoista on ilmoitettava, tämän säännöksen yleisen merkityksen pohjalta sitä olisi tulkittava niin, että siinä edellytetään riittäviä tietoja sen osoittamiseksi,

- 1) että ohjelma koskee uuden tuotteen tai parannetun tuotteen kehittämistä täyttäen edellä 3.2 kohdassa mainitut edellytykset;
- 2) että jäsenvaltion osallistuminen direktiivin 11 artiklan mukaisesti on enemmän kuin pelkkä symbolinen osallistuminen kansalliseen ohjelmaan ja merkitsee todellista osallistumista.

Tätä varten ilmoituksessa olisi mainittava ainakin tutkimus- ja kehitysmenojen osuus suhteessa yhteistoimintaohjelman kokonaiskustannuksiin sekä kustannustenjakosopimus. Suunniteltu osuus ostoista jäsenvaltiota kohti olisi ilmoitettava vain siinä tapauksessa, että tällaiset tiedot ovat jo saatavilla ilmoituksen laatimisajankohtana.

Kaikki osallistuvat jäsenvaltiot ovat vastuussa omasta ilmoituksestaan. Jäsenvaltioiden, jotka liittyvät yhteistoimintaohjelmaan vasta sen alkuvaiheiden jälkeen – myös T&K-vaiheen päättymisen jälkeen – on myös ilmoitettava komissiolle liittymisestä ohjelmaan (ne voivat halutessaan toimittaa ilmoituksesta kopion muille osallistuville jäsenvaltioille).

Ilmoitukset voidaan lähettää joko postitse tai sähköpostitse GROW-pääosastolle (yksikkö G3). Sähköpostiosoite ilmoitusten lähettämistä varten on GROW-DEFENCE@ec.europa.eu.

Postiosoite on:

European Commission
DG GROW/G3
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Ilmoituksen ajankohdasta 13 artiklan c alakohdassa todetaan selvästi, että ilmoitus on tehtävä ”yhteistyöohjelmaa vahvistettaessa”. Tämä tarkoittaa sitä, että ilmoitus olisi tehtävä pian sen jälkeen, kun yhteistoimintaohjelma on vahvistettu eri jäsenvaltioiden välillä. Ilmoitus on joka tapauksessa tehtävä ennen hankintasopimusten tekemistä.

4. HANKINTA KANSAINVÄLISTEN JÄRJESTÖJEN KAUTTA – DIREKTIIVIN 12 ARTIKLAN C ALAKOHTA

Termiä ”kansainvälinen järjestö” ei määritellä direktiivissä. Vuoden 2010 ohjeasiakirjassa ”Defence- and Security- specific exclusions”⁽¹⁹⁾ viitattiin pysyvään elimeen, jolla on erillinen oikeushenkilöys, joka on perustettu itsenäisten valtioiden tai hallitusten välisten järjestöjen välisellä sopimuksella ja jolla on omat organisatoriset sääntönsä ja rakenteensa. YK:n kansainvälisen oikeuden toimikunnan⁽²⁰⁾ määritelmän mukaan kyseessä on järjestö, joka on perustettu sopimuksella tai muulla kansainvälisen oikeuden alaisella välineellä ja jolla on oma kansainvälinen oikeushenkilöys.

Direktiivin 12 artiklan c alakohdassa esitetään kaksi poikkeusta.

Ensimmäisen poikkeuksen mukaan direktiiviä ei sovelleta hankintasopimuksiin, joita koskevat erityiset menettelysäännöt, jotka koskevat kansainvälistä järjestöä, joka ostaa omiin tarkoituksiinsa. Direktiivin johdanto-osan 26 kappaleen viimeisessä virkkeessä selvennetään, että tämä viittaa ”kansainvälisten järjestöjen omia tarpeitaan varten tekemiin hankintasopimuksiin”. Koska direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille eikä voi sitoa kansainvälisiä järjestöjä, direktiivin sääntöjä ei sen 12 artiklan c alakohdan nojalla sovelleta kansainvälisen järjestön omiin tarkoituksiinsa ja omaan lukuunsa tekemiin hankintoihin.

Kansainvälisen järjestön omiin tarkoituksiinsa tekemien hankintojen olisi ymmärrettävä kattavan kansainvälisen järjestön tekemät puolustustarvikkeiden/-palvelujen hankinnat sen – tavallisesti perustamisasiakirjoissa määritellyn – tarkoituksen tai tehtävän toteuttamiseksi. Toisin sanoen kansainvälisen järjestön tarkoituksen ja tehtävän ja sen, mitä hankintasopimuksessa ostetaan ja määritetään, välillä olisi oltava selvä yhteys.

⁽¹⁸⁾ Nämä tiedot on ilmoitettava komissiolle, kun yhteistoimintaohjelma tehdään pelkästään jäsenvaltioiden välillä.

⁽¹⁹⁾ Directive 2009/81/EC on the award of contracts in the fields of defence and security: Defence- and security-specific exclusions, Guidance Note, sisämarkkinoiden ja palvelujen pääosasto, <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15408/attachments/1/translations/>.

⁽²⁰⁾ Yearbook of the International Law Commission 2011, Volume II Part Two, http://legal.un.org/docs/?path=../ilc/publications/yearbooks/english/ilc_2011_v2_p2.pdf&lang=EFS.

Direktiivin 12 artiklan c alakohdassa esitetyn toisen poikkeuksen nojalla direktiiviä ei sovelleta ”hankintasopimuksiin, jotka jäsenvaltion on tehtävä” kansainvälisen järjestön menettelysääntöjen mukaisesti. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun jäsenvaltio toimii jonkin kansainvälisen järjestön puolesta tai saa kyseiseltä kansainväliseltä järjestöltä hankintasopimuksen toteuttamiseksi taloudellista tukea, joka velvoittaa sen soveltamaan julkisia hankintoja koskevia kyseisen kansainvälisen järjestön erityisiä menettelysääntöjä.

Direktiivin 11 artiklassa tehdään selväksi, että jäsenvaltiot eivät saa käyttää kansainvälisten järjestöjen välityksellä tehtäviä hankintasopimuksia direktiivin säännösten kiertämiseen. Direktiivin 12 artiklan c alakohdan poikkeuksen käyttö edellyttää, että jäsenvaltion, joka haluaa turvautua siihen, olisi voitava perustella tällainen päätös (eli osoittaa, että 12 artiklan c alakohdan edellytykset täyttyvät).

5. OLEMASSA OLEVIEN VOIMAVAROJEN LÄHENTÄMINEN VALTIOIDEN VÄLILLÄ

Tietyt direktiivin säännökset kattavat nimenomaisesti tilanteet, joissa vähintään kaksi jäsenvaltiota käynnistää puolustusyhteistyöhön liittyvän hankkeen. Esimerkki tällaisesta säännöksestä on 13 artiklan c alakohta, joka koskee yhteistointaohjelmia, joissa kehitetään vähintään kahden jäsenvaltion yhdessä toteuttamaan tutkimukseen ja kehitykseen perustuva uusi tuote (kuten 3 jaksossa selostetaan).

Lisäksi saattaa esiintyä tilanteita, joissa päätös yhteistyön tekemisestä ja voimavarojen lähentämisprosessin (esim. ”voimavarojen yhdistäminen ja yhteiskäyttö”) käynnistämisestä toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan kanssa tehdään, kun kyseessä olevat sotilaalliset voimavarat ovat jo olleet käytössä kyseisessä valtiossa tai maassa.

5.1 Myöhemmässä vaiheessa perustettu puolustusyhteistyö

Puolustusyhteistyön toteuttaminen voi edellyttää, että jäsenvaltio ostaa toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan jo omistamia voimavaroja. Jos hankinta tehdään tämän toisen valtion tai maan varastosta, 13 artiklan f alakohdassa säädetään, että direktiiviä ei sovelleta tähän hankintaan. Hallitusten välisiä hankintasopimuksia koskevassa komission ilmoituksessa ⁽²¹⁾ selitetään tällaiseen tilanteeseen sovellettavat säännöt ja parhaat käytännöt.

5.2 Neuvottelumenettely julkaisematta hankintailmoitusta – 28 artiklan 1 kohdan e alakohta

Hallitusten välisten hankintojen lisäksi hankinta voidaan myös tehdä suoraan kyseisen kaluston tuottajalta. Direktiivin 28 artiklan 1 kohdan e alakohdassa säädetään, että hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat tehdä rakennusurakoita, tavaroita ja palveluja koskevia sopimuksia neuvottelumenettelyllä julkaisematta hankintailmoitusta, ”jos teknisistä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvistä syistä hankintasopimus voidaan tehdä ainoastaan tietyn talouden toimijan kanssa”.

Tämän menettelyn käyttö on perusteltava hankintailmoituksessa, kuten direktiivin 30 artiklan 3 kohdassa edellytetään ⁽²²⁾.

Direktiivin johdanto-osan 52 kappaleessa selostetaan lisää direktiivin 28 artiklan 1 kohdan e alakohtaa ja annetaan esimerkkejä tilanteista, joissa hankintasopimus voidaan tehdä ainoastaan tietyn talouden toimijan kanssa. Kyseinen johdanto-osan kappale kuuluu seuraavasti: ”Tämän direktiivin soveltamisalaa kuuluvien tiettyjen hankintojen osalta saattaa vain yksi talouden toimija pystyä toteuttamaan sopimuksen, koska sillä on yksinoikeus tai koska syyt ovat teknisiä. Näissä tapauksissa hankintaviranomaisen/hankintayksikön olisi sallittava tehdä hankintasopimuksia tai puitesopimuksia suoraan tämän ainoan toimijan kanssa. Kuitenkin tekniset syyt, jotka selittävät, miksi ainoastaan yksi talouden toimija voi toteuttaa hankintasopimuksen, olisi määriteltävä tarkasti ja ne olisi perusteltava tapauskohtaisesti. Niihin voitaisiin sisällyttää esimerkiksi se, että muun kuin valittuna talouden toimijana vaikuttavan ehdokkaan on puhtaasti teknisistä syistä käytännössä mahdotonta saavuttaa vaaditut tavoitteet tai että on tarpeen käyttää erityistä tietotaitoa, välineitä tai keinoja, joita ainoastaan yhdellä toimijalla on käytettävissään. Näin voi tapahtua esimerkiksi muunneltaessa tai asennettaessa jälkepäin erityisen monimutkaista kalustoa. Tekniset syyt voivat olla myös peräisin erityisistä yhteentoimivuus- tai turvallisuusvaatimuksista, jotka on täytettävä, jotta varmistetaan asevoimien tai turvallisuusjoukkojen toiminta.”

⁽²¹⁾ Komission ilmoitus hallitusten välisten hankintasopimusten myöntämistä puolustus- ja turvallisuusalalla koskevista suuntaviivoista (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/81/EY 13 artiklan f alakohta), C(2016) 7727 final (EUVL C 450, 2.12.2016, s. 1).

⁽²²⁾ Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden, jotka ovat tehneet hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn, on lähetettävä ilmoitus hankintamenettelyn tuloksista 48 päivän kuluessa hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekemisestä. Jos hankintaviranomaiset/hankintayksiköt ovat tehneet puitejärjestelyn 29 artiklan mukaisesti, niiden ei tarvitse lähettää ilmoitusta kunkin tähän puitejärjestelyyn perustuvan hankintamenettelyn tuloksista. Tietyt hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekoa koskevat tiedot saa jättää julkaisematta, jos se estäisi lain soveltamista tai olisi muuten yleisen edun vastaista, erityisesti puolustukseen ja/tai turvallisuuteen liittyvän edun vastaista, haittaisi julkisten tai yksityisten talouden toimijoiden oikeutettuja kaupallisia etuja taikka voisi haitata niiden välistä rehellistä kilpailua.

Kun otetaan huomioon, että hankinta tehdään direktiivin 28 artiklan 1 kohdan e alakohdan pohjalta, hankinnan toteuttavan jäsenvaltion tekemään hankintasopimukseen sovelletaan muutoksenhakumenettelyjä koskevia direktiivin säännöksiä (55 artikla ja sitä seuraavat artiklat). Jokaisessa tilanteessa, jossa tekniset syyt estävät hankintailmoituksen julkaisemisen, nämä syyt on selitettävä ja perusteltava hyvin pitäen mielessä, että poikkeuksen sovellettavuutta tarkastellaan tapauskohtaisesti ja suppeasti tulkittuna.

Valtioiden tehdessä yhteistyötä puolustusosalalla, kun jäsenvaltio ostaa (suoraan tuottajalta) puolustusvoimavaroja, jotka jo ovat yhteistoimintaan osallistuvan toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan omistuksessa, 28 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuja "teknisiä syitä" voi esiintyä esimerkiksi seuraavien edellytysten täyttyessä:

- Kansainvälisellä sopimuksella tai hankinnan toteuttavan jäsenvaltion ja muiden jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden välillä tehdyllä järjestelyllä on perustettu todellinen puolustusyhteistyöhön liittyvä hanke (esim. "voimavarojen yhdistäminen ja yhteiskäyttö", yhteinen ylläpito ja käyttötuki tai yhteisoperaatio).
- Tämä tehdään ennen kuin ostava jäsenvaltio määrittää hankintastrategian.
- Arvioituaan, onnistuisiko puolustusyhteistyöhön liittyvän hankkeen toteuttaminen markkinoilla olevien samankaltaisten tuotteiden/kaluston avulla, ostava jäsenvaltio perustelee, että sellaisen kaluston hankinta, joka on jo käytössä toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa, on ainoa keino toteuttaa puolustusyhteistyöhön liittyvä hanke. Tällainen arviointi voitaisiin toteuttaa esimerkiksi markkina-analyysin muodossa. Tämä mainitaan hallitusten välisten hankintasopimusten myöntämistä puolustus- ja turvallisuusosalalla koskevista suuntaviivoista annetun komission ilmoituksen 3 luvussa (direktiivin 2009/81/EY 13 artiklan f alakohta).

Edellä mainittuja "syitä" 28 artiklan 1 kohdan e alakohdan käytölle ei sovelleta sen jäsenvaltion alkuperäiseen hankintaan, joka ensin hankki kyseiset voimavarat.
